

© Leiff Josefsen

Hjemløshed rækker ud over individuelle problemer og kommunale opgaver

10. oktober sender Samarbejdspartiet ved Tillie Martinussen et §37 spørgsmål hjemløshed til medlem af Naalakkersuisut for Sundhed, Sociale Anliggender og Justits området. Samarbejdspartiet vil vide om der er nye tiltag indenfor hjemløseproblematikken, herunder overnatningsfaciliteter til hjemløse, og der spørges til, om Naalakkersuisut kan oplyse, hvor man er i sit samarbejde med kommunerne på hjemløshedsområdet.

Naalakkersuisut gør det klart, at et stigende antal hjemløse vækker bekymring.

I korte træk svarer medlem af Naalakkersuisut for Sundhed, Sociale Anliggender og Justits området følgende:

- Man vil afdække området for at give kommunerne et generelt grundlag for til at kunne lave sociale handleplaner
- At flere bliver hjemløse, fordi de er blevet udsat fra deres bolig på grund af huslejerestancer
- At hjemløshed ofte har baggrund i komplekse sociale problemstillinger, såsom omsorgssvigt i barndommen: overgreb, misbrug (hash eller alkohol) eller fordi borgere har problemer med at styre egen økonomi og kommer i restance med huslejen
- Man har påbegyndt forarbejdet til en reform af offentlig hjælp. I dag skal man blandt andet have fast bolig for at få offentlig hjælp.
- og herunder
- Det er kommunernes ansvar at have de rette forebyggende og afhjælpende tilbud, så udsatte borgere undgår hjemløshed. Kommunerne har således også ansvar for at sikre de nødvendige ressourcer til arbejdet.

Når man læser spørgsmålet og svarene i et socialpolitisk perspektiv, så resulterer det for mig i følgende.

Jeg må starte med at sige, at det socialpolitiske felt er bredt. Det kan handle om samfundsøkonomi og dispositionerne i velfærdssamfundet. Dette perspektiv fraviger dog i mine øjne et blik og et ansvar for det, vi kalder social retfærdighed, det grundlæggende handler om at skabe et ligestillet samfund. Det er med dette og med ideologien om velfærdssamfundet i baghovedet, at jeg har kastet mig over dette skriv.

Mangler viden

Lad mig starte med det positive, hvor er det herligt, at der skal arbejdes på en hvidbog. Og fint med facts. Men, måske ved vi rigeligt allerede - nu er det nærmere tid til handling eller begge ting samtidig. I samme ombæring vil jeg bemærke, at jeg ikke mener, at vi har fået et reelt talbaseret billede

og situationen. Det er en Naalakkersuisut opgave.

Vi har hidtil ikke kunnet gennemskue baggrunden for opgørelsen på 878 fra 2017. Uden en reel hjemløsetælling, så er grundlaget for at snakke om udviklinger i mængden ikke tilstede.

Vi kan ikke vente længere og starter den derfor selv forhåbentligt i 2020.

Vi ved på nuværende tidspunkt ikke, hvor folk kommer fra, deres køn, alder, deres sundhedsbaggrund, socialhistorie med videre.

Denne manglende viden skaber nogle problemer i §37-svaret. Det bygger på et ikke tilstrækkeligt informeret grundlag.

Folk derude venter

Der er allerede lavet en del materiale på området. Det vil være meget ærgerlig at vente på nye udredninger før det politiske arbejde påbegyndes. Folk derude venter. Vi møder dem ugentligt i det lille suppekøkken på HJ Rinksvej i Nuuk, og de har ventet i årevis på en ansvarlig socialpolitik på området.

Det er ikke viden, vi skal sætte som første prioritet, det bør være politisk planlægning. Vi kan betegne det som institutionel planlægning, i andre sammenhænge kan vi kalder det elementært social politisk strategiarbejde.

Sammen med lederen af socialrådgiveruddannelsen Kevin Perry har vi uddybet dette lidt i en kommende artikel i Tidsskriftet Grønlands decemberudgivelse.

Boliger for alle

Det manglende lovarbejde skaber grundlæggende store problemer i kommunerne, hvor man handler uden en reel lovhjælp med borgere, som ikke juridisk er beskyttet herhjemme.

Det er mennesker, som har deres eget FN-program officielt kaldet UN Habitat (De Forenede Nationers Menneskelige Bosættelsesprogram), som fokuserer på menneskers rettighed til en passende bolig. Det overordnede FN-fokus handler om passende boliger og økonomisk overkommelige boliger.

Stater har i FN-systemet en pligt til at sikre at dele af en nations boligmasse matcher den økonomiske formåen blandt lavindkomstgrupper.

Naalakkersuisut bør dermed sikre sig, at en del af de boliger, som vi har derhjemme rent faktisk er til at betale for uanset indkomst niveau.

Social uretfærdighed

Når det kommer til svarene, der handler om

kommunerne, så afsløres en række forhold i den nationalpolitiske holdning på socialområdet. At sende opgaven videre til kommunerne er social uretfærdighed på den store skala. Hvor er det strategiske partnerskab som i sidste ende kan modarbejde de her problemstillinger.

Den nationale handleplan til bekæmpelse af hjemløshed og social udsathed?

Vi har en landstingsforordning om tværfaglighed fra 1982, som påbyder et samarbejde, som i dag reelt ikke foregår. Loven foreskriver arbejde på tværs af sektorer, og det indbefatter reelt også departementer. Det er ikke alene et kommunalt anliggende.

Vi skal væk fra silo-tænkningen, som endvidere var en ekspertgruppeanbefaling i Røde Kors' rapport fra 2017.

I et samarbejde skal vi begynde at se klare socialpolitiske retningslinjer, som kommunerne kan arbejde ud fra i nationale planer, hvor vi accepterer hjemløshed og social udsathed, og gerne (enter the marxists) i et egalitært princip. For Gramsci handlede det om, at samfundet skulle ligestilles, det er socialretligt et grundlæggende princip.

Det er også basis, når vi taler om de vestlige velfærdssamfund. I Grønland vil vi gerne hører under denne kategori, indtil vi måske udvikler en reel arktisk version af denne. Man bør tage arbejdet med socialpolitikker alvorligt og sikre et mere lige og ikke mere forskelligt samfund, hvilket er den nuværende situation (GINI i 2008: 32,4 i 2018: 35,4).

Multiproblematisk

Man kan ikke bekæmpe hjemløshed, hvis man tror, at det overvejende er et individuelt problem og en kommunal opgave.

Hjemløse er multiproblematisk. Ja, det er mennesker, der har valg og træffer nogle ganske uheldige beslutninger, og som tænker kortsigtet. Men, det er også boligpolitikker, som fokuserer på en mere og mere købestærk middelklasse, et uddannelses-system som centraliseres, og hvor forventningerne strammes. Der er et skævere arbejdsmarked, hvor man skal arbejde fuld tid, hvor der sjældnere følger bolig med, og hvor der i stigende omfang kræver dokumenterbare kompetencer.

Dette er ikke individuelle eller kommunale problemstillinger. Det er løsninger, som skal udarbejdes i samarbejde men med et nationalt udgangspunkt.

Strategiske partnerskaber

Udviklingen kan vendes med tilpassede strategier. Den kan vendes med strategiske partnerskaber mellem kommunerne. Nedluk-

KRONIK

Steven Arnford,

er afdelingsleder, lektor, ph.d., sociolog, Institut for Samfund, Økonomi og Journalistik, Afdeling for Samfundsvidenskab, Ilimmarfik

ning af Kanukoka var i denne sammenhæng en totale katastrofe. Kommunerne mangler et forum at udveksle erfaringer med hinanden. Erfaringer, som aktivt modvirker, at for eksempel udsatte familie flytter mellem kommuner. Det kan ikke løses i styrelserne da interkommunalt kommunikation ganske enkelt ikke konkret ligger inden for deres direkte mandat. Der er ikke et fast stabilt forum, hvor man møder og udveksler dette.

Jeg har overhørt socialdirektørers udtale, at hjemløshed for eksempel er et Nuuk-problem. Det er ganske enkelt noget sludder. Hjemløshed er et demokratisk problem og kan ramme mange befolkningsgrupper meget geografisk. Det kan være den studerende fra Saatut, som falder fra sit studie på Ilisimatusarfik og mister sit kollegieværelse. Det kan være indsatte på anstalten i Sisimiut, eller en borger, som er færdig med behandlingen på A1. Eller igen et ungt menneske fra Orpigaq i Kangerlussuaq, som efter endt ophold i dag står uden et reelt botilbud.

Og dette er den geografisk grønlandske situation.

Vi har ikke brugt plads her på de grønlandske hjemløse borgere i Danmark, som er stigende (464 i 2017 og 514 i 2019).

Nationalm socialpolitisk ansvarlighed

Vi skal forvente, at et moderne politisk system tager disse problemstillinger alvorligt og ikke spiser os af med, at der skal laves en rapport, eller at det ikke er et nationalt problem men et kommunalt problem. Det er et ikke svar. Et ikke svar som fastholder en relativt tavs og derfor politisk sikker gruppe at tale ned til.

For mig at se kommer det tilbage til en national socialpolitisk ansvarlighed omkring lovgivning, der tilgodeser denne gruppe, og tilgodeser, at kommunerne vil få brug for juridiske og politiske redskaber i deres arbejde.

Jeg glæder mig over kommende lovarbejde på socialområdet.

I julegave ønsker vi os også nye boligpolitikker, som rummer midlertidige boliger, skæve boliger og housing first definitioner.

Men også socialpolitiske samarbejder i rigsfællesskabet.